

3. Ліпчик Д. Авторское право и смежные права / Д. Ліпчик. – М.: Ладомир, Изд-во ЮНЕСКО, 2002. – 788 с.

4. Калятин В. О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права): Учебник для вузов / В. О. Калятин. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 450 с.

5. Авторське право і суміжні права в інформаційному просторі. "Зелений документ", прийнятий Комісією Європейського Співтовариства 19 липня 1995 р. // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х кн. / За ред. А. С. Довгерта. – К.: Видавничий Дім "ІнЮре", 2001. – Кн.1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України. – С. 64-83.

6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 42. – Ст. 522.

УДК 342.925:35.08(477) (043.2)

Розум І.О.,
асистент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ КАТЕГОРІЇ "ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ ТА КОМІСІЙ З РЕФЕРЕНДУМУ"

Адміністративно – процесуальна форма встановлюючи єдиний, уніфікований та чітко визначений нормами адміністративно – процесуального права порядок діяльності, зокрема, адміністративних судів, який утворює врегульований особливий правовий режим провадження в адміністративних справах, своїм змістом передбачає й визначення конкретного адміністративного суду з їх законодавчо встановленої системи, котрий наділений повноваженнями розглядати та вирішувати публічно – правовий спір, що виник між сторонами публічно – правового відношення. Слід ґрунтовно наголосити й на тому, що процесуальне положення адміністративного суду, як носія судово – владних повноважень щодо розгляду та вирішення публічно – правових спорів, прямо визначається через інститут підсудності справ адміністративної юрисдикції. Вказаний процесуальний інститут спрямований, по – перше, на розме-

жування компетенції адміністративних судів однієї ланки, а по – друге, адміністративних судів окремих ланок їх визначеної системи щодо розгляду та вирішення публічно – правових спорів сторін, віднесених адміністративно – процесуальним законодавством до їх юрисдикції. Таке розмежування, з одного боку, встановлює процесуальні гарантії: повного, всебічного та об'єктивного встановлення адміністративним судом всіх обставин адміністративної справи; належного, своєчасного (в межах нормативно встановлених процесуальних строків розгляду та вирішення адміністративних справ) захисту й поновлення суб'єктивного права, свободи чи охоронюваного законом інтересу суб'єкта публічно – правового відношення, а з іншого, – визначаючи конкретний адміністративний суд, котрий повинен здійснювати правосуддя в відповідній адміністративній справі, недопущення: спорів останніх щодо наявності чи відсутності у них компетенції вирішувати такий публічно – правовий спір; необґрунтованої відмови в судовому захисті. Інститут підсудності справ адміністративної юрисдикції характеризується двома найважливішими ознаками, що притаманні будь – якому правовому інституту. По – перше: наявністю системи адміністративно – процесуальних норм, що регулюють питання віднесення підвідомчих адміністративним судам адміністративних справ до відання конкретного адміністративного суду для їх розгляду та вирішення ним по першій інстанції (предметна, територіальна та інстанційна підсудність), та в подальшому – перегляду (у випадку забезпечення такого процесуального права) в апеляційному та касаційному порядку (інстанційна підсудність). По – друге, наявністю особливого предмета правового регулювання, під котрим необхідно розуміти сукупність правовідносин, пов'язаних зі зверненням уповноваженого адміністративно – процесуальним законодавством суб'єкта спірного публічно – правового відношення до конкретного адміністративного суду з метою вирішення публічно – правового спору або з метою оскарження прийнятого по справі судового рішення в апеляційному чи касаційному порядку (у випадку прямого забезпечення такого процесуального права).

В науковій літературі та в межах окремих наукових досліджень існують спектрально різноманітні погляди вчених – теоретиків щодо визначення поняття категорії "підсудності" в адміністративному процесі. Так, з точки зору В.К. Матвійчука та І.О. Хара підсудність можна визначити як розмежування компетенції між окремими ланками судової системи і між судами однієї ланки щодо розгляду і вирішення підвідомчих їм ад-

міністративних справ [1, с. 243]. Визначення підсудності різних судів судової системи, на їх думку, слід проводити залежно від виконуваних ними функцій, від предмета справи, суб'єктів спору, що підлягає розгляду, і місця (території), на яку поширюється діяльність певного суду. На переконання А.Т. Комзюка, В.М. Бевзенка та Р.С. Мельника [2, с. 339] підсудність справ адміністративної юрисдикції можна визначити, як закріплений процесуальним законом механізм розподілу публічно – правових спорів між окремими ланками адміністративної судової системи та окремими її складовими – адміністративними судами, який (тобто розподіл) здійснюється з урахуванням особливостей та змісту таких спорів.

З точки зору В.В. Гордеєва [3, с. 26] підсудністю адміністративних справ вважається правовий інститут, що містить сукупність юридичних ознак (властивостей) адміністративної справи, на основі яких закон визначає суд, що має право та зобов'язаний розглянути таку адміністративну справу й вирішити її по суті.

Враховуючи викладене вище, на нашу думку "підсудність адміністративних справ щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій та комісій з референдуму" слід визначити, як врегульований нормами адміністративно – процесуального права порядок розподілу компетенції адміністративних судів однієї ланки та адміністративних судів окремих ланок їх нормативно визначеної судової системи щодо розгляду та вирішення ними підвідомчих їм публічно – правових спорів, що витікають з публічно – правових відносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму, як адміністративними судами першої інстанції, що обумовлюється: предметом публічно – правового спору сторін, суб'єктним складом учасників спірного публічно – правового відношення, та адміністративних судів окремих інстанцій щодо перегляду ними прийнятих по зазначених адміністративних справах судових рішень в апеляційному порядку (у випадку прямого забезпечення процесуального права на їх оскарження).

Література

1. Матвійчук В.К., Хар І.О. Науково – практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України. В 2-х. т.т. Т 1 / За заг. ред. В.К. Матвійчука, І.О. Хара. – К. : КНТ, 2007. – 788 с.

2. Комзюк А.Т. Адміністративний процес України: Навчальний посібник / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.

3. Гордеєв В.В. Актуальні питання визначення предметної підсудності адміністративних справ / В.В. Гордеєв / Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 3 (7). – С. 25 – 40.

УДК 327 (043.2)

Смокович М.І.,
к.ю.н., суддя Вищого адміністративного суду України,
секретар Пленуму Вищого адміністративного суду України, м. Київ

ІНСТИТУТ ВИБОРІВ У ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасні радикальні демократичні перетворення політичної системи українського суспільства, які широко дискутуються в парламенті і в суспільстві, курс на побудову демократичної, правової та соціальної держави і становлення громадянського суспільства в останні роки об'єктивно призвів до підвищення значимості в демократичному оновленні партій, суспільних організацій та рухів, засобів масової інформації, парламенту, суду, інституту виборів та референдуму і т. д.

Так, наприклад, О. Скрипнюк визначає громадянське суспільство як комплекс приватних осіб, класів, груп, інститутів, взаємодія яких регулюються цивільним правом та які прямо не залежать від політичної держави, а також вважає, що громадянське суспільство демонструє "структуру недержавних самоорганізованих груп" [2, с. 414].

Загалом, інституційний характер громадянського суспільства добре відображений А. Ф. Колодій, яка вважає, що інститутами громадянського суспільства є:

- добровільні громадські організації і громадські рухи, а також політичні партії, але саме на перших стадіях свого формування, тобто поки вони ще не задіяні в механізмі здійснення влади;

- засоби масової інформації, які у своїх висновках повинні бути незалежними, оскільки вони обслуговують громадські інтереси та потреби, формулюють та оприлюднюють громадську думку, тобто з цього погляду соціальним інститутом громадянського суспільства є громадська думка;

- як інститут, у певному аспекті, можна розглядати і вибори та референдуми, але лише тоді, коли вони служать засобами формування та виявлення громадської думки, а також стають на захист громадських інтересів;